

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde uygulanan probleme dayalı öğrenimde eğitim yönlendiricisinin konunun uzmanı olmasının öğrencinin sınav başarısı üzerine etkisi

Erol Gürpınar

Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi AD, Antalya

Özet

Amaç: Bu araştırmanın amacı probleme dayalı öğrenim (pdö) de eğitim yönlendiricisinin konunun uzmanı olup olmamasının öğrencinin sınav başarısına etkisini saptamaktır. **Yöntem:** Araştırma grubu akdeniz üniversitesi tıp fakültesinde 2006-2007 eğitim döneminde öğrenim gören birinci sınıf öğrencileridir (n=173 kişi). Eğitim yönlendiricisinin konunun uzmanı olması ve olmamasına göre öğrencilerin pdö sınav puanları karşılaştırılmıştır. İstatistiksel analizde t testi kullanılmıştır. **Bulgular:** Eğitim yönlendiricisi konunun uzmanı olan ve olmayan öğrencilerin sınav puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. **Sonuç:** Bu araştırma pdö programında eğitim yönlendiricisinin konunun uzmanı olması ve olmamasının öğrencilerin sınav başarısına anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir.

Anahtar kelimeler: probleme dayalı öğrenim, eğitim yönlendiricisi, öğrenci sınav başarısı

Abstract

Influence of tutors' subject-matter expertise on student achievement in problem-based learning in Akdeniz University Faculty Of Medicine

Objective: To establish whether tutor expertise influences student achievement in the problem-based learning (PBL) curriculum. **Method:** Data were analyzed from 173 involving student participants in first year undergraduate programs at the Akdeniz University School of Medicine in 2006-2007. The basic analyze was students' PBL exam scores as a function of tutors' experts or non-experts. Statistical methods included analysis of t-test. **Results:** No significant difference was found between the PBL exam scores of groups led by expert and non-expert tutors. **Conclusions:** These data demonstrating that PBL curriculum tutor subject-matter expertise has no influence on student achievement.

Key words: Problem based learning, tutor expertise, student achievement

Giriş

Probleme Dayalı Öğrenim (PDÖ) bir senaryo aracılığı ile öğrencilerin kendi bilgi sınırlarını fark etmeleri, yeni bilgileri öğrenmeleri, bu bilgileri önceki bilgileri ile entegre edebilmeleri, tüm bunları yaparken problem çözme, karar verme, eleştirel düşünme, kendi kendine öğrenme gibi becerilerini geliştiren bir eğitim yöntemidir (1, 2).

Tıp fakültelerinde ilk kez 1967 de uygulanmaya başlanan PDÖ'nün tüm dünyada yaygınlığı giderek artmaktadır (3). Geçen bu 40 yıllık süreç içerisinde PDÖ'nün pek çok yönü ayrıntılı olarak tartışılmış, araştırılmış ve alınan olumlu sonuçların etkisi yaygınlığının artmasında önemli bir rol oynamıştır

(4-6). Bu eğitim modelinin en önemli öğelerinden biri de PDÖ de görev alan eğitim yönlendiricisidir. PDÖ de eğitim yönlendiricisi klasik eğiticiden oldukça farklı görevler üstlenmektedir. Temel görevleri arasında, küçük grup içerisinde tartışmaları yönlendirme, öğrencilerin, kendi bilgi sınırlarını fark etmelerinde, öğrenim hedeflerine ve bilgiye ulaşmalarında kolaylaştırıcı rol üstlenme, öğrencilerin grup içerisinde iletişiminde, ekip olarak çalışmalarında, kendi kendine öğrenmelerinde cesaretlendirici bir rol üstlenmeleri yer almaktadır. Klasik eğiticiden farklı olarak bilgiyi öğreten değil, öğrencilerin hedeflenen bilgiye ulaştırmalarına aracılık eden bir role sahiptirler (7, 8).

Eğitim yönlendiricileri ile ilgili literatürde sık tartışılan konulardan biri, eğitim yönlendiricisinin konunun uzmanı olup olmamasıdır. Bu alanda yapılan

Yazışma Adresi: Erol Gürpınar
Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Eğitimi Anabilim Dalı,
Dumlupınar Bulvarı, Antalya 07070.
Tel: 0 242 2496189 Fax: 0 242 2274482
E-mail:erolgurpinar@akdeniz.edu.tr

Müracaat tarihi: 09.04.2009
Kabul tarihi: 23.06.2009

S.D.Ü. Tıp Fak. Derg. 2009;16(3)/10-13

çalışmaların büyük çoğunluğunda genel olarak eğitim yönlendiricisi konunun uzmanı ise öğrencilerin sınav başarısının biraz daha yüksek olduğu ve kendi kendine çalışmaya daha fazla zaman ayırdığı yönündedir (9-11).

Ülkemizde de 1997 yılından bu yana tıp fakültelerinde PDÖ uygulanmaktadır. Eğitim yönlendiricisinin konunun uzmanı olmasının öğrencilerin sınav başarısı üzerine etkisini inceleyen herhangi bir araştırma şu ana kadar ülkemizde yapılmamıştır.

Bu araştırmanın amacı eğitim yönlendiricisinin konunun uzmanı olup olmamasının öğrencinin sınav başarısına etkisini saptamaktır.

Gereç ve Yöntem

Eğitim programının tanıtımı

Bu araştırma Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde gerçekleştirilmiştir. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2002-2003 eğitim döneminden bu yana entegre eğitim ve içerisinde PDÖ modüllerinin de yer aldığı Hibrit eğitim programı uygulanmaktadır. Bu kapsamda Dönem I de beş, Dönem II de beş PDÖ modülü olmak üzere toplam 10 PDÖ modülü uygulanmaktadır. Bu PDÖ'lerde öğrencilerin öğrenmesi amaçlanan öğrenim hedefleri doğrultusunda, konu ile ilgili anabilim dallarından öğretim üyelerinin görev aldığı bir modül kurulu oluşturulur. Modül kurulunun görevleri arasında, PDÖ de kullanılacak olan senaryo, sınav soruları ve eğitim yönlendiricisi kaynak el notlarını hazırlamak ve PDÖ modül haftasında öğrenim hedefleri ve gereksinimler doğrultusunda yapılacak olan konferans, pratik uygulamalar, alan gezileri gibi uygulamaları yapmak yer almaktadır.

Uygulanan PDÖ'lerin sınavı da normal ders kurulu sınavından ayrı olarak yapılmaktadır. Bu sınavın 120 puanı yazılı sınavdan, 30 puanı ise (PDÖ modülünde öğrencilerin süreç içerisindeki katkı ve tutumuna göre yapılandırılmış bir form ile değerlendirilmektedir) eğitim yönlendiricisi tarafından verilen puandan oluşmaktadır. Bu şekilde PDÖ'nün 150 puanlık bir ağırlığı bulunmaktadır (toplam 1000 puan içerisinde). Uygulamada her öğrencinin her PDÖ modülünde farklı gruplarda yer alacak şekilde 9-10'ar kişiden oluşan toplam 17-18 grup oluşturulmaktadır. Genellikle her PDÖ de bu 17-18 gruptan 3-4'ü PDÖ deki modül kurulunda yer alan anabilim dallarında görev yapan öğretim üyeleridir. Bu çalışmada bu sınıflamaya uyan yönlendiriciler "konunun uzmanı", modül kurulundaki anabilim dalları dışında görev yapan yönlendiriciler ise

"konunun uzmanı olmayan" eğitim yönlendiricisi olarak gruplandırılmıştır (12).

Araştırma grubu

Araştırma grubunu Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde 2006-2007 eğitim öğretim döneminde öğrenim gören Dönem I öğrencileri oluşturmaktadır (n=173 kişi).

2006-2007 eğitim dönemi sonunda Dönem I de uygulanan beş PDÖ modülünde öğrencilerin PDÖ sınav puanları eğitim yönlendiricisi "konunun uzmanı" ve "konunun uzmanı olmayanlar" şeklinde iki grup olarak sınıflandırılmıştır.

İstatistiksel analiz

İstatistiksel analizde SPSS 13.0 paket programı kullanılmış, analizde ise iki grubun sınav ortalamalarının karşılaştırılmasında t testi kullanılmıştır.

Bulgular

2006-2007 eğitim döneminde Dönem I de yer alan toplam beş PDÖ modülünde "konunun uzmanı" ve "konunun uzmanı olmayan" eğitim yönlendiricisi ile PDÖ yürüten öğrenci sayısı sırası ile 134 ve 731'dir (toplam 865). "Konunun uzmanı" ile birlikte PDÖ yürüten öğrencilerin PDÖ sınav puan ortalaması 123.7 14.82, "Konunun uzmanı olmayan" eğitim yönlendiricisi ile birlikte PDÖ yürüten öğrencilerin PDÖ sınav puan ortalaması ise 120.89 15.66 olarak bulunmuştur. İstatistiksel analizlerde iki grubun ortalama PDÖ sınav puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo-1).

Tartışma

Yapılan bu araştırma konu ile ilgili ülkemizde yapılan ilk araştırma olması açısından önemlidir. Araştırma sonucunda konu ile ilgili literatürde yer alan araştırmalardaki bulgularla benzer sonuçlar elde edilmiş ve PDÖ de eğitim yönlendiricisi "konunun uzmanı" olan öğrencilerin sınav puanını biraz daha yüksek olduğu ancak bunun istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmadığı saptanmıştır. Literatürde yer alan araştırmaların büyük çoğunluğunda da eğitim yönlendiricisi "konunun uzmanı" olan öğrencilerin sınav puanı "konunun uzmanı olmayan" lara göre biraz daha yüksek bulunmuş ancak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır (10-11).

Yapılan bazı araştırmalarda öğrencilerin PDÖ den önce ve PDÖ den sonra bilgi düzeyi saptanmış ve eğitim yönlendiricisinin konunun uzmanı olmasına göre bu bilgi düzeyindeki değişim saptanmaya çalışılmıştır. Bu araştırmalarda önceki bilgileri yüksek

olanların, düşük olanlara göre, PDÖ sonrası bilgi düzeyi de daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca eğer önceki bilgisi iyi değilse bu öğrencilerin yönlendiriciye daha fazla ihtiyaç duyduğu ve bu durumda yönlendirici konunun uzmanı ise öğrencilerin eğitim yönlendiricisinden daha fazla yararlandıkları saptanmıştır. Sonuç olarak öğrenci başarısında önemli olan noktanın aslında PDÖ de görev alan eğitim yönlendiricisinin konunun uzmanı olmasından çok seçilen konunun öğrencilerin önceki bilgilerine uygunluğunun olduğu saptanmıştır (13, 14). Yine benzer araştırmalarda öğrencilerin sınav başarısında eğitim yönlendiricinin konunun uzmanı olmasından çok, karakteristik özellikleri, öğrencileri doğru yönlendirebilmeleri, öğrenme sürecine olumlu katkılar sağlayabilmeleri, fakültelerin eğitim programını doğru tasarlayabilmeleri ve yine fakültelerin eğitim yönlendiricilerin eğitim becerilerini geliştirmelerine olanak sağlamalarının önemli rol oynadığı saptanmıştır (15).

Özellikle PDÖ uygulayan ve öğrenci sayısı kalabalık olan fakültelerde, bazı gruplar konunun uzmanı ile bazı gruplar ise farklı branşlardan eğitim yönlendiricileri ile PDÖ sürecini devam ettirmektedirler. Ancak süreç sonunda öğrencilerin geri bildirimlerinde bu dağılımın eşitsizlik yarattığı, gruplar arasında öğrenme düzeyinin farklı olduğu ve sınav başarısına olumsuz etki yarattığı şeklinde geri bildirimleri bulunmaktadır (16-18). Ancak gerek bizim çalışmamız gerekse literatürde yer alan çalışmaların sonuçlarına göre eğitim yönlendiricisinin konunun uzmanı olmasının aslında öğrencilerin sınav başarısı üzerine anlamlı bir etkisinin olmadığı saptanmıştır.

Eğitim yönlendiricisinin konunun uzmanı olması aslında eğitici için daha kolaydır. Uzmanı olduğu bir konuda çok fazla bir hazırlık yapmadan PDÖ de eğitim yönlendiriciliği sürecini devam ettirmesi daha rahat ve kolay olabilir. Bu nedenle genellikle eğiticiler kendilerine yakın olan konularla ilgili PDÖ'lerde görev almak istemektedirler. Ancak PDÖ'nün entegre bir eğitim yöntemi olduğu, öğrenim hedeflerinin genellikle tek bir konu üzerine odaklanmayıp, farklı disiplinlerin konularını içerdiği dikkate alındığında aslında "konunun uzmanı" ifadesinin bazı yönleri ile eksik kaldığı bir gerçektir. Barrows eğitim yönlendiricisinin konunun uzmanı olmasından çok yönlendiricilik becerisini daha önemli olduğunu vurgulamaktadır (8).

Sonuç olarak PDÖ de öğrencilerin başarısı üzerine eğitim yönlendiricisinin konunun uzmanı olmasından

çok eğitim programının doğru planlanmasının, konuların öğrencilerin önceki bilgi düzeylerine uygun şekilde yapılandırılmasının, eğitim yönlendiricisinin görevini doğru ve eksiksiz bir biçimde yapmasının ve öğrencilerin süreçten sorumlu olmasını sağlamasının daha fazla etki ettiği bir gerçektir.

Tablo: Eğitim yönlendiricisinin konunun uzmanı olması ve olmamasına göre öğrencilerin PDÖ sınav puanları

		İstatistiksel analiz	
Uzmanı	Uzmanı değil	t	p
123.7914.82	120.8915.66	1.86	0.06

Kaynaklar

- 1- Elliott M. Are we going in the right direction? A survey of the undergraduate medical education in Canada, Australia and the United Kingdom from a general practice perspective. *Medical Teacher* 1999;21:53-60.
- 2- Cole CR. Differences between conventional and problem-based curricula in their students' approaches to studying. *Medical Education* 1985;19(4):308-309.
- 3- Dolmants D, Gijsselaers W, Moust J, Grave W, Wolfhagen I, Vleuten C. Trends in Research on the Tutor in Problem-Based Learning: Conclusions and Implications For Educational Practice and Research. *Medical Teacher* 2002;24:173-180.
- 4- Dolmans D, Balendong HS. Problem-Based Medical Education. Maastrich University, The Netherlands, 2000; 25-42.
- 5- Walton H. A Global Strategy for Medical Education: Partners in Reform. *Medical Education* 1993;27:394-398.
- 6- Hamad B. What is Community-Based Education? Evolution, Definition and Rationale. *Handbook of Community-Based Education: Theory And Practices*, The Netherlands, 1994, 11-27.
- 7- Tipping J, Freeman RF, Rachlis AR. Using faculty and student perceptions of group dynamics to develop recommendations or PBL training. *Academic Medicine* 1995;70(11):1050-2.
- 8- Barrows HS. The tutorial process. Springfield: Southern Illinois University, USA, 1987; 11-28.
- 9- Schmidt HG, Arend VDA, Moust JH, Kokx I, Boon L. Influence of tutors' subject matter expertise on student effort and achievement in problem-based learning. *Academic Medicine* 1993;68(10):784-91.
- 10- Davis WK, Nairn R, Paine ME, Anderson RM, Oh MS. Effects of expert and non-expert facilitators on the small-group process and on student performance. *Academic Medicine* 1992;67(7):470-4.
- 11- Matthes J, Marxen B, Linke RM, Antepohl W, Coburger S, Christ H, Lehmacher W, Herzig S. The influence of tutor qualification on the process and outcome of learning in a problem-based course of basic medical

- pharmacology. 2002;366(1):58-63.
- 12-Gürpınar E, Karslı B. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde Uygulanan Probleme Dayalı Öğrenim Modeli, Tıp Eğitim Dünyası 2008;28:9-12.
- 13-Dolmans DH, Gijsselaers WH, Moust JH, Grave WS, Wolfhagen IH, V. Trends in research on the tutor in problem-based learning: conclusions and implications for educational practice and research. 2002;24(2):173-80.
- 14-Schmidt HG. Resolving inconsistencies in tutor expertise research: does lack of structure cause students to seek tutor guidance?
- 15-Dolmans DH, Wolfhagen IH, Schmidt HG. Effects of tutor expertise on student performance in relation to prior knowledge and level of curricular structure. Academic Medicine 1996;71(9):1008-11.
- 16-Kwizera EN, Dambisya YM, Aguirre JH. Does tutor subject-matter expertise influence student achievement in the problem-based learning curriculum at UNITRA Medical School? 2001;91(6):514-6.
- 17-Davis WK, Nairn R, Paine ME, Anderson RM, Oh MS. Effects of expert and non-expert facilitators on the small-group process and on student performance. Academic Medicine 1992;67:470-474.
- 18-Gilkison A. Techniques used by 'expert' and 'non-expert' tutors to facilitate problem-based learning tutorials in an undergraduate medical curriculum. Medical Education 2003;37:6-14.